

Strategi

Hållbara transporter

Sammanfattningsrapport 2023

Miljö- och klimatprogrammets strategier ska genom bred samverkan, både inom staden och med omgivande samhälle, utveckla nya lösningar och arbetssätt för att påskynda omställningen och öka Göteborgs Stads kapacitet att nå miljömålen.

Detta är en rapport som redovisar ett urval av det arbete som skett inom strategin, från programstart hösten 2021 fram till oktober 2023.

Vi driver på utvecklingen av hållbara transporter

Vägrafiken är den enskilt största källan till luftföroreningar och buller i Göteborg och näst största källan till geografiska utsläpp av växthusgaser. För att minska trafikens miljö- och klimatpåverkan och samtidigt skapa en stad med utrymme för människor, grönska och liv krävs kraftfulla åtgärder för att på kort tid minska mängden resor och transporter med bil och lastbil i staden. Samtidigt krävs en snabb elektrifiering av fordonsflottan och övergång till hållbara biobränslen. För att klara av en sådan omställning krävs styrning och samverkan mellan olika aktörer i Göteborg.

Inriktningar

Strategin har identifierat utmaningar främst kring hur styrning och samordning ska ske i det komplexa landskap som finns av aktiviteter inom detta område, samt hur åtgärder ska kunna göras i som kan ge resultat till måläret 2030.

Kartläggning av stadens arbete med hållbara transporter

Inom området hållbara transporter finns idag en stor mängd styrdokument, nätverk, plattformar, mål, åtgärder, aktiviteter och aktörer.

En utmaning för staden är att samordna och styra i denna flora av aktiviteter och aktörer. Strategin har arbetat med att belysa det som görs i staden inom hållbara transporter för att gemensamt kunna identifiera och förstärka det som är bra och ta sig an och utveckla arbete kring det som behöver arbetas mer med eller ännu inte är omhändertaget.

Genom analys och dialog tillsammans med strategins utpekade aktörer undersöks hur strategiarbetet kan vävas in i befintliga strukturer där sådana finns, och för vilka områden nya samarbeten behöver skapas. Kartläggningen av stadens pågående arbete mot hållbara transporter har inte kunnat bedöma i vilken utsträckning befintlig styrning eller aktiviteter räcker för att nå stadens mål. Ökad kunskap behövs om effektiviteten i olika åtgärder och styrmedel.

Miljömål i fokus

- » Göteborgs stad minskar klimatpåverkan från transporter med 90%
- » Minskat vägrafikarbete med 25%
- » Stadens egen fordonsflotta ska vara fossilfri
- » Göteborgs stad säkrar en god luftkvalitet för göteborgarna
- » Göteborgs stad säkrar en god ljudmiljö för göteborgarna

Organisering

- » Ansvaret att driva och samordna strategin ligger hos stadsmiljönämnden. Nära samarbete sker med stadsbyggnadsförvaltningen och arbetet med [Trafikstrategi för en nära storstad](#).
- » Inom strategiarbetet finns ett antal viktiga aktörer utpekade, vilka bland annat bidragit till att kartlägga vilket pågående arbete som finns inom hållbara transporter och identifiera utmaningar för strategiarbetet att fokusera på.
- » Ett ledningsforum för hållbart resande har skapats för att öka målstyrningen mot hållbart resande ur ett stadsutvecklingsperspektiv. Ledningsforumet bes av chefer från stadsbyggnadsförvaltningen, stadsmiljöförvaltningen och exploateringsförvaltningen,

Kartläggning av stadens arbete

Kartläggningen visade att staden behöver:

- » Öka styrningen mot hållbara transporter och konkretisera vilka åtgärder som krävs
- » Ha fokus på åtgärder som hinner ge effekt till 2030
- » Kommunicera vad målen om hållbart resande innebär för Göteborg, för att skapa dialog, engagemang och acceptans för de förändringar som behöver göras.
- » Använda förvaltningars och bolags olika roller som arbetsgivare, beställare, hyresvärd, servicegivare, målpunkt etcetera för att påverka och underlätta för boende, besökare och näringsliv att ställa om.

Gemensam styrning för hållbara transporter

Ansvar för stadsutvecklingsarbetet i Göteborg delas mellan olika förvaltningar beroende på om det avser planering av staden, exploatering eller förvaltning och utveckling av befintlig stad. För att nå målen kopplat till hållbara transporter behöver den befintliga staden anpassas för att styra mot ett ökat hållbart resande idag, samtidigt som planering av nya områden behöver utgå ifrån den trafiksammansättning vi kommer att ha när målen är uppfyllda. Därför behövs strategisk, taktisk och praktisk samordning av arbete kopplat till hållbart resande mellan stadsbyggnadsförvaltningen, stadsmiljöförvaltningen och exploateringsförvaltningen. Strategin verkar tillsammans med trafikstrategin för att synkronisera detta arbete och hitta format för intern samverkan, genom att:

- » Ha initierat ett *Ledningsforum* för hållbart resande, som samlar utmaningar kopplat till de båda strategierna Hållbara transporter och trafikstrategin. Ledningsforumet startade våren 2022 och består av chefer på stadsutvecklingsförvaltningarna som leder avdelningar eller enheter som påverkar hållbart resande. Syftet är att öka målnöjsligheten avseende trafikstrategins och strategin Hållbara transporters mål.
- » Kopplat till ledningsforumet finns *Forum för hållbart resande*. Forum för hållbart resande träffas cirka fyra gånger per år och samlar ett stort antal medarbetare och chefer på stadsbyggnadsförvaltningen, stadsmiljöförvaltningen och exploateringsförvaltningen, som på olika sätt arbetar med hållbart resande. Forumet används till att informera varandra om aktuella projekt och uppdrag för att förankra och inhämta synpunkter från kollegor med olika kompetenser. Forumet kan också spela in frågor som ska lyftas i ledningsforumet.

Strategin planerar för fortsatt samarbete med trafikstrategin även framåt, med syfte att driva på utvecklingen mot mera hållbara transporter. Fokuset kommer främst ligga på de stadsutvecklande förvaltningarna, men också på andra viktiga aktörer i staden.

Mätmetod för minskat vägtrafikarbete

För att kunna nå miljö- och klimatprogrammets mål om att minska klimatpåverkan från transporter med 90 procent till 2030 jämfört med 2010 kommer det inte att räcka att elektrifiera fordonsflottan och använda hållbara biodrivmedel. Utvecklingen inom dessa områden kommer inte att kunna gå tillräckligt fort. För att nå målen behöver därför även vägtrafikarbetet i staden minska. Utifrån de förutsättningar och nationella styrmedel som var aktuella när miljö- och klimatprogrammet antogs bedömdes att vägtrafikarbetet behöver minska med cirka 25 procent. Då staden inte hade någon metod för att mäta och beräkna vägtrafikarbete har en sådan utvecklats med stöd av strategin. Metoden använder bland annat fordonsdata från trängselskatteportalerna. Detta dataunderlag kan staden också använda i andra analyser kopplat till styrning och uppföljning av trafiken i staden, tex med avseende på buller, luftföroreningar och utveckling inom elektrifiering.

Vad är vägtrafikarbete?

Vägtrafikarbete är ett mått på mängden resor och transporter och definieras som antalet körda kilometer med alla typer av motoriserade vägfordon per år i Göteborg.

Åtgärder för minskat vägtrafikarbete

Genom strategiarbetet har det blivit tydligt att ett fokus för strategin behöver vara att driva på minskningen av vägtrafikarbetet med 25 procent till 2030. För att klara det behöver vi styra om resurser till snabba åtgärder i befintlig stad som hinner ge effekt på resandet till 2030. Då det bara är sex år kvar till 2030 behöver vi börja göra åtgärder som vi vet har effekt samtidigt som vi utreder hur trafiken ska se ut när vi nått våra mål, och vilka åtgärder vi behöver jobba med i vilken omfattning för att nå dit. Exempel på hur detta stöttats inom strategin:

- » Under 2023 fokuserar ledningsforum för hållbart resande på åtgärder och styrmedel som snabbt kan minska vägtrafikarbetet i befintlig stad och som staden har rådighet över, det vill säga hastighet, parkering och yta/framkomlighet.
- » Tillsammans med enheten analys och representanter för trafikstrategin på stadsbyggnadsförvaltningen pågår ett arbete med att konkretisera hur vägtrafikarbetet ska fördela sig mellan olika typer av trafikslag/typer av vägtrafik 2030 när vi nått stadens mål. Ett klimatscenario som utvecklas i stadens trafikmodell kommer att visa vilka åtgärder vi behöver arbeta med och vilken omfattning för att minska vägtrafikarbetet med 25 procent till 2030.

Arbetet med att konkretisera vad målet om minskat vägtrafikarbete innebär för trafiken i staden och driva på åtgärder som har snabb effekt på målet kommer att vara ett prioriterat område för strategiarbetet även under 2024.

Plan framåt

Förutom att fortsätta med de aktiviteter som är i gång kommer strategin 2024 fokusera på olika aktiviteter för att involvera ännu fler förvaltningar och bolag i strategiarbetet, för att ge möjlighet att lära av varandras erfarenheter och öka samverkan för högre och snabbare måluppfyllelse.

Ett annat utvecklingsområde är att utveckla hur vi kommunicerar vad målen om hållbara transporter innebär för Göteborg för att skapa dialog, engagemang och acceptans hos invånare och näringsliv för de förändringar som behöver göras.

Strategin

Samordningsansvarig nämnd/styrelse:
Stadsmiljönämnden

Samordnare:

Malin Östblom, Matilda Sjöholm
på stadsmiljöförvaltningen

Involverade förvaltningar och bolag

Business Region Göteborg AB, Förvaltnings AB Framtiden, Göteborg & Co AB, Göteborg Energi AB, Göteborgs Hamn AB, Göteborgs Stads Leasing AB, Göteborgs Stads Parkering AB, Inköp och upphandlingsförvaltningen, miljö- och klimatnämnden, Nämnden för demokrati och medborgarservice, Stadsbyggnadsnämnden, Renova AB och Älvstranden utveckling AB.

Strategisamordnare Matilda Sjöholm och Malin Östblom

Kontakt

Telefon:
031-365 00 00 (Göteborgs Stads kontaktcenter)

E-post:
goteborg@goteborg.se